

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معرفی کتاب مقدمات تدبر در قرآن ویژه مربیان

مدرسه دانشجویی قرآن و عترت علیهم السلام

محور کلاس های قرآن

- ▶ محور کلاس های قرآن باید این باشد که **قرآن همراه با عترت** است و حدیث ثقلین باید محور کار باشد.
- ▶ کلاس قرآن بایستی نیاز محور باشد. تا گوهر نیاز در فرد فعال نشود، آموزش اتفاق نمی افتد و نیاز محور بودن به عنوان یک رکن آموزش است.
- ▶ کلاس های قرآن بایستی **خروجی محور** باشند و فرد حتما باید در خروجی های کلاس مشارکت کند. یعنی یک برنامه جدی برای تغییر در زندگی و بروز آن داشته باشد. این موضوع برای همه گروه های سنی صدق می کند.
- ▶ بر اساس نیاز محور و خروجی محور بودن کلاس های قرآن نمی توان طرح درس ثابتی برای هر کتاب مشخص کرد. به همین دلیل برای برنامه ریزی برای هر کلاس باید به مخاطب آن توجه کرد.
- ▶ مطالعه کتاب "طراحی فعالیت های آموزشی"، فصل "نیاز" پیشنهاد می شود.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ساختار کتاب

- ▶ کتاب با بخش فاتحه و سه درس اول در مورد کلیات قرآن آغاز می‌شود.
- ▶ از درس چهارم به بعد ۹ سوره به شکل مقدمات تدبر ارائه می‌گردد.
- ▶ قسمت پایانی کتاب که ملحقات نام دارد در واقع بخشی از مقدمات کتاب است که در آن آداب قرائت قرآن از لسان اهل بیت علیهم السلام بیان شده است. مطالعه این قسمت به ما کمک می‌کند قرآن را به گونه ای که اهل بیت علیهم السلام از ما خواسته اند مطالعه کنیم.
- ▶ مطالعه بخش های اول کتاب بسیار کاربردی است و اگر قبل از ورود به سوره ها کار شود انگیزه مخاطب را برای ورود به سوره ها بالاتر می‌برد. مطالعه این بخش هر چند وقت یکبار توصیه می‌شود.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ساختار کتاب

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

- ▶ در **فاتحه کتاب** اصول مراجعه به قرآن بیان شده است. این اصول باید ده ها و صدها بار مرور شود و با یک یا دو بار خواندن برای انسان فهم نمی شود.
- ▶ مطالعه اصول مراجعه به قرآن می تواند قرآن خواندن مان را شبیه قرآن خواندن اهل بیت علیهم السلام کند و وزن آن را افزایش دهد؛ همچنین می تواند به این سوال که چرا قرآن می خوانید پاسخ بدهد.
- ▶ توجه نکردن به این اصل ها در طی مسیر حوادث و ابتلائات و سختی ها اولویت قرآن خواندن در زندگی را از ما می گیرد.
- ▶ تکرار مطالعه بخش «شناخت مهم ترین نکات در ارجاع به قرآن» توصیه می شود و کامل تر آنها در کتاب «اصلاح رویکرد در مراجعه به قرآن» آمده است.
- ▶ در بخش برنامه ریزی برای مطالعه قرآن کریم پیشنهادهای مطرح شده است. اگر کسی بنای مطالعه کتب روش های تدبیر را دارد بهتر است برنامه واژه و تفسیر خواندنش را بر روی همین کتب بگذارد. و بعد از هر کتاب تعداد سوره ها و واژه هایی که خوانده است را احصا کند.

ساختار کتاب

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

- ▶ **درس اول**، به ویژگی های قرآن از خود قرآن پرداخته است، لازم است هنگام مطالعه قرآن از زبان خود قرآن بدانیم قرآن چه وصف هایی دارد. اصل و غرض این فصل این است که ما بدانیم با چه حقیقتی با چه خصوصیتی برخورد می کنیم چون وقتی با کسی و چیزی همنشین می شویم کم کم ویژگی های آن به ما منتقل می شود و اگر چنین نشود یعنی هم نشینی و انس محقق نشده است
- ▶ **درس دوم**، شیوه های مختلف قرآن خواندن را بیان می کند. دانستن انواع و اقسام قرآن خواندن، کسل کننده بودن قرآن خواندن را منتفی می کند. باید به شکل های مختلف قرآن خواندن را تمرین کرد و بر آن تاکید داشت تا بتوانیم با آن ارتباط بگیریم. (به طور مثال یک سال سوره یس را صبح ها بخوانیم، یا هر شب بر قرائت سوره واقعه مداومت کنیم و ...)
- ▶ داشتن ختم قرآن مداوم، بعد از یک مدتی سرعت فرد را بالا می برد و آیات برایش خیلی سریع می شود طوری که می تواند ۷ یا ۸ ساعته کل قرآن را ختم کند. (برای پژوهش در موضوعی نیاز هست ۵ تا ۱۰ بار کل قرآن خوانده شود که همین منجر به انس و ارتباط گرفتن می شود).
- ▶ **درس سوم**، به صورت خاص به مفهوم تدبر در قرآن و تفاوتش با تفسیر و ... می پردازد. (تدبر مانند تفکر توانی در وجود انسان برای شناخت بهتر مسیر زندگی است). در این درس مهم این است که افراد بدانند چنین مبناهایی وجود دارد و لزومی ندارد که از این مطالب تمرین داده شود.
- ▶ در این درس کتاب های بعدی دوره روش های تدبر و غرضی از آنها به طور مختصر معرفی شده است و خوب است افراد بدانند تا انتهای دوره چه کتاب هایی را مطالعه می کنند.

ساختار کتاب

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

► در درس چهارم تا دوازدهم به سوره ها پرداخته است. در همه سوره ها چند گام را به صورت مشترک طی می کنیم:

گام اول: مطالعه سوره و ترجمه

► مهم است که فرد یکبار سوره را بخواند و سعی کند از همین خواندن عادی با همین ترجمه ی ساده، یک ره توشه ای برای زندگی خودش از حیث باورها، ارتقا باور ها و عملش پیدا کند. در همین ترجمه هم خیلی نکات مهمی است. (البته ترجمه فرد را بی نیاز از تفسیر و علم لغت نمی کند.)

ساختار کتاب

گام دوم: بررسی واژه ها

- ▶ اهمیت تصویرسازی در این است که اغلب افراد در برای واژه ها تصویری در ذهن ندارند و مصداقی پیدا نمی کنند. خیلی مهم است افراد برای واژه ها مصداق داشته باشند و آن را در ذهن و در بیرون ببینند مثلا برای واژه «غاسق» گناهان را در نظر آورد که در جامعه همه گیر می شود و ظلمت را پراکنده می کند.
- ▶ تصویر سازی، تصویر واژه است ربطی به قرآن ندارد و جدا از فضای آن است بنابراین مربی نباید هنگامی که وارد سوره می شود مصداق را به افراد نشان بدهد. فردی که سوره می خواند خود باید مصادیق را در زندگی اش ببیند و پیدا کند مثلا در می یابد این موضوع، مصداق نفاثات فی العقد است. ولی در بخش تصویرسازی می تواند مصداق ها را بگوید.
- ▶ اگر تصویرسازی نتواند به فرد کمک کند و فرد نمونه های این واژه ها را در بیرون نبیند باید به همان ترجمه بسنده کند.
- ▶ افرادی که قصد تدریس کتاب مقدمات تدبر و به طور کلی کتب روش های تدبر را دارند باید سطح مقدماتی عربی را در همین سطح اعراب قرآن بلد باشند اگر بلد نیستند باید یاد بگیرند، چون باید بتوانند پاسخگوی سوالات مخاطبین شان باشند. (می توان برای سوالات با سطح بالاتر مخاطب را به کتب تدبر ادبی (۱ و ۲ ارجاع داد).
- ▶ اگر فردی اعراب سوره را نمی داند، نمی تواند کتاب را درس بدهد ولی می تواند فقط سوره را بگوید. (طرح ساختار سوره و اعراب، برای مربی لازم است اما برای مخاطب لازم نیست).

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ساختار کتاب

گام سوم: گزاره نویسی

- ▶ افرادی که گزاره های کتاب برایشان سخت است به گزاره های کتاب نگاه نکنند و خودشان گزاره بنویسند. مهم این است که راجع به یک آیه فکر کرده و گزاره ای بنویسند. کمک گرفتن از یکی دو تا از گزاره های کتاب برای آموختن شکل گزاره نویسی اشکال ندارد.
- ▶ در این کتاب برای نوشتن گزاره نباید سخت گیری کرد تا برای مخاطب احساس تکلف ایجاد نشود.

گام چهارم: تفسیر المیزان

- ▶ تفسیر پربرکت المیزان، میزانی برای درستی یا نادرستی گزاره هاست. هر فرد می تواند گزاره های خود را با تفسیر المیزان بررسی کند و در صورت وجود انحراف گزاره ای خود را کنار بگذارد.

گام پنجم: نزدیک شدن به غرض

- ▶ نزدیک شدن به غرض سوره شأن و حالتی است که سوره از مخاطب می خواهد خود را در چنین وضعیتی قرار دهد

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ساختار کتاب

گام ششم: طهارت

- ▶ در آخرین مرحله تدبر یعنی طهارت، یکی از موضوعات سوره که به مشکل و نقصی در زندگی انسان اشاره می‌کند در نظر گرفته می‌شود و تلاش می‌شود که به واسطه برکت نزول این سوره مشکل در زندگی رفع شود. در این مرحله می‌توان به کتاب‌های دیگر مثل کتب امام (ره) و کتاب‌های دعای دیگر برای شناخت بهتر موضوع طهارتی مراجعه کرد.
- ▶ آنچه در پایان مطالعه کتاب مقدمات تدبر باید در فرد محقق شده باشد این است که قرآن برای عمل کردن و طهارت داشتن است.
- ▶ افراد در هر سطحی یاد گرفتند باید عمل کنند. اگر کسی مقدمات تدبر خواند و به سمت عمل نرفت یعنی مقدمات تدبر نخوانده است.
- ▶ قرآن با کسی مرتبط می‌شود که دارای طهارت باشد و طهارتش را دائماً حفظ کند، (البته باید به طهارت خود ایمان داشته باشد و دائم به خود برچسب نزند. بلکه باید به خود بگوید تو خوبی و باید خوب بمانی.) برای این هدف باید برنامه ریزی داشت.
- ▶ طهارت هر کسی به اندازه فهم او از سوره است و به همان میزان باید به آن عمل کند.
- ▶ رغبت و انگیزه‌های انسان با عمل کردن به علم، فعال می‌شود و به وسیله عمل نکردن خنثی می‌گردد.
- ▶ عمل باید در بیرون عینیت داشته باشد و در هر سوره‌ای واضح ترین عمل می‌تواند اقامه نماز، ایتاء زکات و یقین به آخرت باشد. یعنی فرد نمازخوان تر و زکات‌ده‌تر باشد و یقینش به آخرت بیشتر شود.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ارزیابی

برای اینکه بتوان گفت کسی کتاب مقدمات تدبر را خوانده است بایستی:

- ▶ اشتیاق به انس با قرآن در مخاطب زیاد شده باشد و از نظر کمی قرآن خواندن یا فکر کردن حول محور آیات و سوره‌ها به صورت محسوس تغییر کرده و یا مقدار تلاوت افزایش یافته و یا عمق یافته باشد.
- ▶ نسبت به برنامه داشتن برای فهم و تدبر در قرآن کار عملی انجام دهد. مثلاً دفتر واژه یا دفتر نکات سوره‌ها را داشته باشد و نکات عملی را به خود یادآور شود.
- ▶ بخش مهمی از سوره‌های مطرح شده را در زندگی دیده باشد و عمل به سوره‌ها در زندگی او نمایان باشد. به صورتی که تصمیم‌های فرد برای زندگی‌اش بطور واضح تحت تاثیر سوره‌ها قرار گرفته باشد.
- ▶ فرد با سهولت با سوره‌ها برخورد کند و از آنها نکات کاربردی برای زندگی خود به دست آورد و در عین حال برای فهم خود ضابطه داشته و اصول و آداب را رعایت کند. (برای آشنایی اجمالی با قواعد برداشت از قرآن میتوانید به کتاب مقدمات تدبر درس سوم مراجعه فرمایید).

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

ویژگی های مربی

- ▶ در همه کتاب‌های تدبر مربی کسی است که بتواند کتاب را مباحثه کند، در حقیقت مربی «سرمباحثه گر» است و در کلاس قرآن کسی از دیگران بالاتر نیست.
- ▶ مربی متناسب با سطح مطالعاتی خود مخاطب خود را برای مباحثه انتخاب کند.
- ▶ مربی باید بر این باور باشد که آموزگار اصلی در جلسات سوره ها هستند و خود سوره افراد را به اصلاح دعوت می‌کند.
- ▶ بهتر است مربی از تجربیات خود چیزی در جلسات نگوید و در صورت نیاز تجربه دیگران را مطرح کند تا شائبه تعریف از خود ایجاد نشود.
- ▶ مربی باید برای قرآن خواندن خود برنامه ریزی کوتاه‌مدت، میان‌مدت، بلندمدت داشته باشد. در این صورت در مربی‌گری ارتقاء پیدا می‌کند. و گرنه به آزمون و خطا می‌افتد.
- ▶ مربی باید سیر مطالعاتی مشخصی داشته باشد. برای ارزیابی خود بداند چقدر واژه و سوره و تفسیر و کتاب روایی و ... مطالعه کرده است.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

نکاتی درباره نحوه ارائه کتاب

- ▶ در این مرحله از آموزش، گوش دادن به صوت اساتید توصیه نمی‌شود؛ چون هر کلاس مخاطب خود را دارد و مربی برای آنها حرف می‌زند و کسی که می‌شنود لزوماً مخاطب آن کلاس نیست. شنیدن صوت ذهن افراد را ضعیف می‌کند.
- ▶ افراد باید به سمت کتاب خواندن سوق پیدا کنند چرا که مشکل اصلی کتاب خواندن است که برای افراد سخت است برای حل این مشکل می‌توان به آنها چند مولفه و واژه از سوره معرفی کرد تا در طول هفته با آنها زندگی کنند و بر اساس آنها متن و نکات و تولیدات داشته باشند.
- ▶ اولویت، فهم سوره و عمل به آن است. لازم نیست تمام نکات یک سوره بیان شود (تفکیک گزاره‌ها به تفکری و تعقلی اگر موجب دوری فرد از عمل می‌شود نباید بر روی آن پافشاری کرد.) و باید به ظرفیت مخاطب در این امر توجه شود اما جنبه‌های عملی سوره باید مورد تاکید قرار گیرد.
- ▶ مربی با بیان مصداق‌های زیاد مخاطب را آزار ندهد و مفهوم و مصداق را از خود قرآن ارائه دهد (البته از روایات هم می‌تواند استفاده کند به شرطی که بتواند درست انتخاب کند)
- ▶ لازم نیست همه را به حل تمرین مجبور کرد. برای تشویق دیگران به انجام تمرین می‌توان از کسانی که تمرین را انجام داده‌اند خواست تا برای بقیه ارائه دهند.
- ▶ برای ارتقا قدرت و انگیزه و نیاز در افراد بهتر است گروه‌های دو یا چند نفره تشکیل شود تا مسیر را مقاوم تر و مستحکم تر طی کنند.
- ▶ باید مراقب بود که گزاره نویسی زیاد فرد را از عمل دور نکند.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

نکاتی درباره نحوه ارائه کتاب

- ▶ گزاره در گام اول ساده ترین فهم مخاطب از سوره و عملی است که می‌خواهد بر اساس آن انجام دهد. در مراحل بعد می‌تواند گزاره های خود را با کمک واژه و تفسیر دقیق تر و عمیق تر کند.
- ▶ مخاطبی که گزاره نویسی برای او سخت است فهم خود را از سوره بیان کند و بعد همان فهم را بنویسد به این صورت اولین گزاره ها شکل می‌گیرد.
- ▶ گزاره نویسی در مقدمات تدبر در اولویت نیست. اما بعد از خواندن سوره و ترجمه و تفسیر و واژه توصیه می‌شود گزاره نویسی صورت گیرد و البته فهمیدن گزاره مد نظر است نه صرف نوشتن آن.
- ▶ آنچه در این کتاب مهم است این است که فرد با یک سوره در طول یک هفته زندگی کند به این معنا که موضوعات و غرض سوره را در حافظه خود داشته باشد و مسائل زندگی خود را با توجه به این موضوعات و غرض ببیند. (هر هفته تمرکز و تفکر و عمل بر اساس یک سوره). با این روش طهارتی برای فرد حاصل می‌شود که برای سایر افراد قابل فهم است و نیز انس با سوره ها را یاد گرفته و احساس تقوا و مراقبت نیز ایجاد می‌شود.
- ▶ ادعیه انتهایی هر درس متن های کمکی هستند که می‌توانند قدرت فرد را در فهم و عمل به سوره بیشتر کنند. (خواندن کتابهایی مانند جامع السعاده و کتابهای حضرت امام (ره) کمک کننده است).
- ▶ در صورت تمایل می‌توان روش کتاب مقدمات تدبر را بر روی سوره های دیگر به ویژه سوره های جزء سی پیاده کرد به این صورت که ترجمه بخواند نکته عملی به دست آورد. تفسیر بخواند به سمت عمل برود. واژه بخواند به سمت عمل برود. در حقیقت در مقدمات، قصد، پیچیده کردن مسائل نیست بلکه راحت عمل کردن است.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، اساتید حوزه

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

▶ مطالبه مخاطب:

- ▶ مخاطبین حوزوی مطالب را به شکل بنیادی مطالبه دارند. (مهم هست که بدانند کاری که انجام می شود مبنا دارد).
- ▶ با مخاطب حوزوی باید خیلی مبنایی کار کرد.

▶ نحوه ارائه کتاب:

- ▶ بهتر است برای این افراد کتاب از ابتدا گفته شود. کتاب در اختیار این افراد قرار داده شود و رونمایی از آن صورت گیرد و اگر بناست کتاب خوانده شود به ترتیب خوانده شود.
- ▶ به انگیزه دهی درباره قرآن نیاز ندارند چون خودشان انس دارند.

▶ ویژگی مربی:

- ▶ مربی بایستی توان استدلال داشته باشد و مبنای مطالب را بداند.
- ▶ مربی باید مسلط بر مبانی و نظرات دیگران درباره تدبر باشد، تا بتواند این مدل تدبر را با نظرات و سایر مدل های تدبر مقایسه کند.

▶ دانستن نظرات دیگران در مورد قرآن خیلی مهم هست.

- ▶ مربی ای که بر مبانی مسلط هست ولی نظرات دیگران در این حوزه را نمی داند، بهتر هست با این افراد کلاس نداشته باشد و در سنگر دیگری وظیفه اش را انجام بدهد.

انواع مخاطب، اساتید

▶ مطالبه مخاطب:

- ▶ برای اساتید مطالب به صورت بنیادی و راهبردی اهمیت پیدا می کند (مبنا و کاربرد)
- ▶ خیلی به دنبال دانستن نظرات دیگران نیستند.

▶ نحوه ارائه کتاب:

- ▶ رونمایی از کتاب به همراه نشان دادن فواید دانستن مطالب و انگیزه دهی برای رجوع به قرآن می تواند برای اساتید مفید باشد.

▶ ویژگی مربی:

- ▶ مربی به مبانی و فواید تسلط داشته باشد
- ▶ اطلاعات عمومی و پر بودن مربی خیلی مهم هست
- ▶ هر چقدر مباحث برای اساتید عالمانه تر و دقیق تر مطرح شود جذابیتش بیشتر می شود.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، متخصصین

▶ مطالبه مخاطب:

▶ متخصصین نوعا مطالبه راهبردی و تخصصی دارند.

▶ به همین دلیل مطالبه آنها با عجله همراه است لذا بایستی این افراد را به آرامش و صبر و مطالعه دعوت کرد.

▶ نحوه ارائه کتاب:

▶ بابت این عجله ممکن است نتوانند مطالب را مطالعه کنند و بهتر است این افراد کتاب را از ابتدا با تأنی مطالعه کنند. یعنی حتی ترجیح بر این است که اگر فردی عجله دارد و کتاب را با تأنی نمی‌خواند، در کلاس شرکت نکند. (مثلا می‌خواهد مبنای زیست شناسی را از همان اول از قرآن بدست آورد).

▶ ما می‌خواهیم با قرآن انس بگیریم و هدایت را از قرآن بگیریم و نمی‌خواهیم تخصص‌ها را بر قرآن منطبق کنیم.

▶ معمولا کلاس‌هایی که با متخصصین گذاشته می‌شود کلاس‌های ناپایداری است و اگر از آن متخصصین افرادی با تأنی کتاب‌ها را بخوانند بعد از مدتی خیلی قدرت پیدا می‌کنند و کارهای خوبی انجام می‌دهند.

▶ ویژگی مربی:

▶ مربی در این حوزه علاوه بر تسلط بایستی خوش‌اخلاق و پرحوصله و دارای چهارچوب باشد و از ریزش کلاس اذیت نشود.

▶ مربی متخصص علاوه بر قرآن خودش یک تخصصی حتما داشته باشد.

▶ با گروه‌های متخصص باید حوصله به خرج دارد و کتاب را مبنا گذاشت.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، دانشجو

مطالبه مخاطب:

دانشجو مطالبه کاربرد در زندگی و مهارت‌افزایی دارد.

نحوه ارائه کتاب:

کتاب باید به شکلی گفته شود که وقتی فرد با آن مواجه می‌شود باید احساس کاربردی بودن مطالب را بکند.

مباحث برنامه‌ریزی برای دانشجو خیلی مهم می‌شود و نیز انس با قرآن و اینکه اساساً بتواند یک برنامه قرآن خواندن برای کل عمرش بریزد.

اغلب دوست دارند فضای قرآن را تا آخر عمر داشته باشند و در مسیر درستی باشند و راه زندگی را به آنها نشان دهد. خیلی پیگیر مبانی نیستند.

کار کردن روی خروجی‌ها مهم می‌شود که می‌تواند متن و پاورپوینت و ... باشد.

ویژگی مربی:

مربی برای این گروه باید در موارد فوق بتواند پاسخگو باشد. برنامه بدهد و یا در گفتن کاربردها کم نیاورد.

در این حوزه پاسخگویی خیلی مهم هست یعنی مربی باید با سؤالاتی که به ذهن مخاطب می‌رسد آشنا باشد و در مورد سؤالاتی که می‌پرسند، مطالعات داشته باشد.

آشنایی با مباحث رشد و ساختار وجودی انسان برای مربی با مخاطب دانشجو بسیار کمک کننده است.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، دانشجو معلم

مطالبه مخاطب:

فرهنگیان عزیز به ارائه مطالب تمایل دارند.

یعنی آنقدری که تمایل به ارائه دارند برای فهمیدن ممکن است اشتیاق نداشته باشد و این از اشکالاتی است که وجود دارد.

این افراد بر خلاف آنچه در ذهنشان هست، بایستی فهم قرآن برای خودشان و زندگی شان مهم شود.

نحوه ارائه کتاب:

این گروه باید کتاب را از ابتدا بخوانند و به تدریج برای ارائه آماده شوند.

افرادی که دانشجو معلم هستند و برخی از کلاس‌های دانشجویی این قابلیت در آنها وجود دارد که بعد از چند جلسه خود این افراد با حمایت مربی درس‌ها را ارائه دهند.

کار کردن روی خروجی‌ها مهم می‌شود که می‌تواند متن و پاورپوینت و ... باشد.

ویژگی مربی:

برای این مخاطب مربی باید به جای تدریس میدان‌داری کند.

در این حوزه پاسخگویی خیلی مهم هست یعنی مربی باید با سوالاتی که به ذهن مخاطب می‌رسد آشنا باشد و در مورد سوالاتی که می‌پرسند، مطالعات داشته باشد.

آشنایی با مباحث رشد و ساختار وجودی انسان برای مربی در این حوزه بسیار کمک کننده است.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، دانش آموز

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

▶ مطالبه مخاطب:

▶ دانش آموزان تمایل به مشارکت دارند. نه اینکه بخواهند درس را ارائه بدهند بلکه به گونه‌ای به کار گرفته شوند.

▶ اگر مربی زیاد و پشت سر هم و بدون مشارکت دانش آموز صحبت کند، او را خسته می‌کند و باید کاری کرد که مطالب به سمت مشارکت برود.

▶ نحوه ارائه کتاب:

▶ لازم نیست برای آنها اصل کتاب خوانده شود. عمل به قرآن باید برای ایشان پررنگ شوند. اگر خودشان با مشارکت خواستند کتاب را بخوانند خوب است و کلاس با مشارکت پیش برود. ممکن است کتاب خوانده نشود و فقط سوره‌ها یا تفسیر المیزان خوانده شود. اگر ارائه کتاب پایه قرار می‌گیرد مربی باید بتواند دانش آموز را جذب کند.

▶ ویژگی مربی:

▶ لازم است مربی برای این گروه کاملاً دوست داشتنی باشد و باید بتواند خیلی سریع قلب‌ها را تسخیر کند. اگر کسی نمی‌تواند در حوزه دانش آموزی قلبی رو تسخیر کند بهتر هست در این حوزه ورود پیدا نکند. (مثلاً جدی هست و نمی‌تواند با بچه‌ها شوخی کند و اهل تألیف نیست و آنها را به اسم صدا نمی‌زند و ارتباط برقرار نمی‌کند بهتر است در سنگری دیگر باشد.)

▶ در این حوزه پاسخگویی خیلی مهم هست یعنی مربی باید با سوالاتی که به ذهن مخاطب می‌رسد آشنا باشد و در مورد سوالاتی که می‌پرسند، مطالعات داشته باشد.

▶ آشنایی با مباحث رشد و ساختار وجودی انسان برای مربی در این حوزه بسیار کمک کننده است.

انواع مخاطب، بیوت نورانی

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

مطالبه مخاطب:

▶ بحث خانوادگی است اتفاقا این افراد نیاز به منبر دارند و کسی را می‌خواهند که متکلم وحده باشد. میلی به مشارکت ندارند و مربی باید محتوا را به صورت سخنرانی ارائه دهد و کاملا مسلط به مباحث به نظر بیاید.

▶ در بیوت معمولا افراد فعال نمی‌شوند و مشارکت نمی‌کنند مگر عده خاصی که برای آنها برنامه خاص باید ریخت.

نحوه ارائه کتاب:

▶ بیان نکات محوری و کاربردی کتاب‌ها مهم می‌شود. در بعضی از بیوت تشویق به کتاب و خواندن مستمر آن خیلی خوب جواب می‌دهد و در جلسات قرآن هم حتما باید متن قرآن خوانده شود. خواندن خود قرآن به شکل‌های مختلف در بیوت خیلی موضوعیت دارد. اگر خود قرآن خوانده نشود می‌گویند آمد سخنرانی کرد و نمی‌گویند قرآن خوانده شده است.

▶ اگر در سوره فلق، حسد گفته می‌شود، آن را با توجه به سوره های دیگر نیز بیان کند. شبیه آنچه در کتاب تدبر قرآن به قرآن آمده است.

▶ نورانیت بیت باید توسط قرآن تامین شود. ممکن هست بخشی از صحبت‌ها احکام و روایت و ... باشد.

▶ در بیوت نمی‌توان کتاب را مطرح کرد، کسانی که تمایل به خواندن کتاب دارند، می‌توانند کتاب را مطالعه کرده و بعد از جلسه سوالاتشان را بپرسند.

ویژگی مربی:

▶ مربی بایستی با خانواده‌ها ارتباط استاد و شاگردی بگیرد نه اینکه خودش را بگیرد ولی نگوید ما چیزی بلد نیستیم.

▶ در حوزه بیوت دانستن روایات و احکام مهم هست

▶ جمع‌های خانوادگی و اقوام، شبیه بیوت نورانی می‌شود و بهتر است کسی را دعوت کرد.

انواع مخاطب، مسجد

▶ در مخاطبین مسجدی سن مخاطب و گروه‌بندی آنها مهم است. مخاطب را باید دانشجو و دانش‌آموز در نظر گرفت.

▶ نحوه ارائه کتاب:

▶ بایستی بر اساس کتاب جلو رفت.

▶ ویژگی مربی:

▶ باید مربی اهل جوش و خروش و قیام و حرکت باشد. و افراد را به کار وادارد.

▶ شبهه‌ها را بشناسد و بتواند از قرآن جواب بدهد.

▶ آشنایی با مباحث رشد و ساختار وجودی انسان برای مربی در این حوزه بسیار کمک کننده است.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب، مخاطب مدرسه قرآن

▶ قرآن پژوه مدرسه قرآن اول باید برنامه‌ریزی بلد باشد، بتواند به صورت بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه مدت در حوزه قرآن برنامه ریزی کند و در تدبیر در قرآن تخصص داشته باشد. و بداند برنامه پنج ساله او به چه صورت هست. عنصر نظم و توالی و پیوستگی در اجرای برنامه خیلی مهم می‌شود.

خروجی:

▶ در حوزه خروجی مبنای او آموختن و آموزش دادن باشد. یعنی این دو کفه هماهنگ باشد. کسی نگوید فقط آموزش می‌دهم یا فقط آموزش می‌بینم. این دو باید در یک نسبت متعادل باشند. برخی فکر می‌کنند در فضای قرآن فارغ التحصیلی معنا دارد در حالیکه چنین نیست و ان شاءالله تا آخر عمر، هم باید آموزش داد هم آموزش دید. کسی که فقط آموزش دهد بعد از یک مدت تو خالی می‌شود، کسی که فقط یاد بگیرد بعد از یک مدت فقط انباشتی از مطالب می‌شود.

▶ قرآن پژوه حتما در حوزه تخصصی اجتماعی ورود پیدا کند و این را به عنوان عرصه مجاهدتش قرار دهد. کسی نمی‌تواند بگوید نسبت به موضوعات مختلف بی تفاوت باشد. باید بین علم و عمل توازن باشد.

▶ یکی از غرض‌هایی که در کتاب مقدمات وجود دارد این است که مخاطب مدرسه قرآن بتواند به این برنامه‌ریزی میان‌مدت و کوتاه مدت و بلند مدت برسد. اصراری نیست بر اینکه افراد بعد از برنامه‌ریزی حتما با همین کتاب‌های تدبیر ادامه دهند. مهم برنامه داشتن برای مطالعه قرآن است.

▶ شأن کسی که در مدرسه قرآن درس می‌خواند این است که به صورت منظم و پیوسته مطالب را می‌خواند (اگر هفته ای نتوانست هفته بعد جبران می‌کند) و اهل آموختن و آموزش دادن است و اهل عملیات و جهاد در عرصه‌ای است.

▶ کسی که وارد مدرس قرآن می‌شود می‌پذیرد که سیری را باید بگذراند.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

انواع مخاطب

روستا و خارج کشور:

▶ در روستا ها و خارج از کشور چون سطح اطلاعات قرآنی شان پایین است، باید از فهم قرآن شروع کرد نه از تدبر در قرآن.

هم مباحثه ای:

▶ ترجیح این است که فرد برای شروع مربی‌گری از مباحثه با یک دوست شروع کند. و در مراحل بعد با بیوت و مسجد و... ادامه دهد.

مخاطبینی که در هیچ گروهی قرار نمی‌گیرند:

▶ به اکثریت غالب کلاس باید توجه کرد.

▶ میتوان کلاس را گروه بندی کرد و متناسب با هر گروه برنامه ریزی کرد.

افراد زیر ۱۶ سال:

▶ برای این افراد باید فهم قرآن را در نظر گرفت.

▶ برای مادران این دانش آموزان در همان سطح فهم قرآن باید مطالب را گفت.

▶ مقدمات را می‌توان به دانش آموزان متوسطه دوم ارائه داد.

محور کلاس های قرآن

ساختار کتاب

ارزیابی

ویژگی های مربی

نحوه ارائه کتاب

انواع مخاطب

اللّهم صل على محمّد و آل محمّد و عجل فرجهم